

אורי אבנרי

שוחח עם

אבא אבן

רחל אבנרי, העולם הזה

טיפטני, שתקום דיקטטורה צבאית ותהיה חזרה לקו הנוקשה ביותר?

אולי צריך לגרום מה שקוראים Worst case assumption (ההנחה שיקרה הגרוע ביותר). אני חושב שהיהודים, בגלל טבע היסטוריה שלהם, מודעים יותר לסיכונים מאשר לסיכויים. כשהיהודי רואה מצב, הוא לא שואל מהם הסיכויים, אלא מהן הסכנות. זוהי השאלה היהודית הטיפעית.

מרטין בובר אמר: Anxiety is the essence of the Jewish Condition*. צריך להתבייס בזה, כי זו תוצאת ההיסטוריה. זו אפשרות, אם כי אני חושב שהשתוללות מילחמתית מחייבת איזה שהוא גיבוש, איזו שהיא אחרות. במדינה מתפוררת...

נמולין פעל על יסוד של צרפת חזקה ומאוחרת, כעלת עליונות, בלי שום סיכוי שמישהו יכול לעמוד בדרכה. אבל מדינאי סובייטי...

קראתי עתה מה שאמר ארכטוב, המומחה שלהם ליחסים עם ארצות-הברית: מדוע לא מאמינים לנו כשאנחנו אומרים שאנחנו לא רוצים להישרף בכיישני-אש אטומיים? תמיד מצטטים שיש אנשים ויש ספרות סובייטית המדברת על אפשרות של ניצחון גרעיני. תשובת ארכטוב היא שכל הרברים הללו באים מפיהם של גנרלים, שמלאכתם בכך. הם חייבים בהחלט לחשוב את המחשבה הקודרת ביותר. לידל הארט, ההיסטוריון הצבאי, אמר: A general has a professional commitment to anxiety**.

● גנרלים ויהודים.

כן. אני חושב יותר על מדינאי ויקטוריאני, סולסברי, שאמר: תחשוב עם מי אתה מת' ייעץ. בעיני רופאים — שום דבר איננו בריא. בעיני כמרים — שום דבר איננו טהור. בעיני פקידים — שום דבר איננו אפשרי. ובעיני גנרלים שום דבר איננו בטוח. היתה לו ויזיה לגבי העניין הגרעיני.

המסקנה היא שאפילו מנהיגים סובייטיים, אפילו באופן אנושי פרטי, אינם כמו היטלר... הם די אוהבים את החיים.

● הם לא רוצים להתאבד בסוף. כן, אולי מפני שהם אינם יהודים. מרד בר'

● יתכן שדעיכת האימפריה הד סובייטית היא המאורע העיקרי של המחצית השנייה של המאה ה-20. זה כאילו נפער חור אדיר על פני כדור הארץ. אחת משתי המעצמות העור למיות שוקעת. מה תהיינה התוצאות של תופעה זאת?

אני חושב שההנחה שלך, שזוהי האירוע המרכזי והמדהים ביותר, היא הערכה נכונה. אילו אמר מישהו לאחר מאיתנו לפני שנתיים שהפולנים רשאים להחיר את הרצועה ולקיים בחירות: שמוטר במדינה קומוניסטית להחיר ליף את המימשל הקומוניסטי; שמוטר להחיר גריה לאמץ בעצם את כלכלת-השוק, ולא רק שלא תהיה דוקטרינת-ברז'נייב של הסנקים הסובייטים הנכסים, אלא שהמנהיג הסובייטי יחיד ויעודר את המהלך — כל אחד היה אומר שזה לא בא בחשבון. לכן אני בהחלט חושב שגורב'צ'וב הוא אחד מהמהפכנים הגדור לים. הוא שובר מוסכמות ומציאות שכל אחד מאיתנו חשב שהיא מגובשת ושלא נחיה לראות מציאות אחרת פרט למונולית הסוכי ייטי הזה.

אני חושב שהתוצאה תהיה חיובית. קודם כל בתחום הבינלאומי. כל הרמוניזציה של ברית-המועצות, כאילו היא מסוגלת ליום מילחמה גרעינית, שאין לה היגיון של אינ' טרסים, שלמנהיגיה לא איכפת שגם הם יעלו באש, ובלבד שהקומוניזם ישתלט — אני רואה שהם בני-אדם. נוצר איזה מין מצב, איזו תדמית של שיוויון בין האדם הסובייטי וה' אדם המערבי, ששניהם רוצים לחיות בעים למות, ששניהם מסוגלים גם להסתגל למציאות חדשה, ולחיות איתה.

הדוקטרינה של המילחמה הקרה היתה מבוססת על ההנחה שהאדם הסובייטי הוא משהו נפרד, ואיננו מודרך על-ידי אותם היצ'

הקומוניזם נכשל.

אבא אבן אופטימי. "אם מישהו היה אומר לי לפני שנתיים שנק תידאה מיזרח-אירופה, לא הייתי מאמין." עכשיו הוא חוזר עידן של שיתוף-פעולה בין המעצמות לחיסול סיכסוכים איזוריים. בליכוד אולי לא יאהבו את התחזית הזו. בשיחה עם אורי אבנרי מנסה אבא אבן להעריך את התיקוות והסכנות שבהתמוטטות הקומוניזם

כוכבא ומצדה — יש לנו פולחן של התאבי דיוות, ונטיה לפרש פטריוטיות כהתאכרות. זה משונה.

אני חושב שברררר-כלל יש במערב, לא רק באירופה, גם באמריקה עכשיו, יש הנחה שבעידן של 10-20 השנים הבאות יש פחות סיכון, ויותר תיקווה, מאשר ב-20 השנים האחרונות.

● יכולה להיות סכנה הפוכה: שי שיוזיה-המועצות בין ארצות-הברית וברית-המועצות יופר — ונראה שהוא יופר יותר ויותר לטובת ארצות-הברית. האם לא ייווצר אצל האמריקאים פיתוי לנצל את המצב, כדי ללחוץ ולהשיג דברים? גם זה טיבעי.

זה תלוי. מדיניות-החוץ של כל מדינה נגי זרת לפי מערכת-הערכים במצבים הפנימיים. כלומר, המציאות החברתית של ארצות-הברית רית היא המכתיבה לה אם תלך לאיזו מיל' תמה מיתרת. גם נגיסיון אומר משהו. כאשר היה לנו פה אורח סובייטי, הפרופסור בוגר'

* החרדה היא תמצית ההווייה היהודית.
** לנורל יש מחויבות מיקצועית לדאוג.

● כאשר המדינה הסובייטית נמי צאת בסכנה של התפרקות בגלל הבעייה הלאומית או הבעייה הכלכלית או שתיוון גם יחד, האם לא קויה מת הסכנה שיובא שלב בונאסר'